

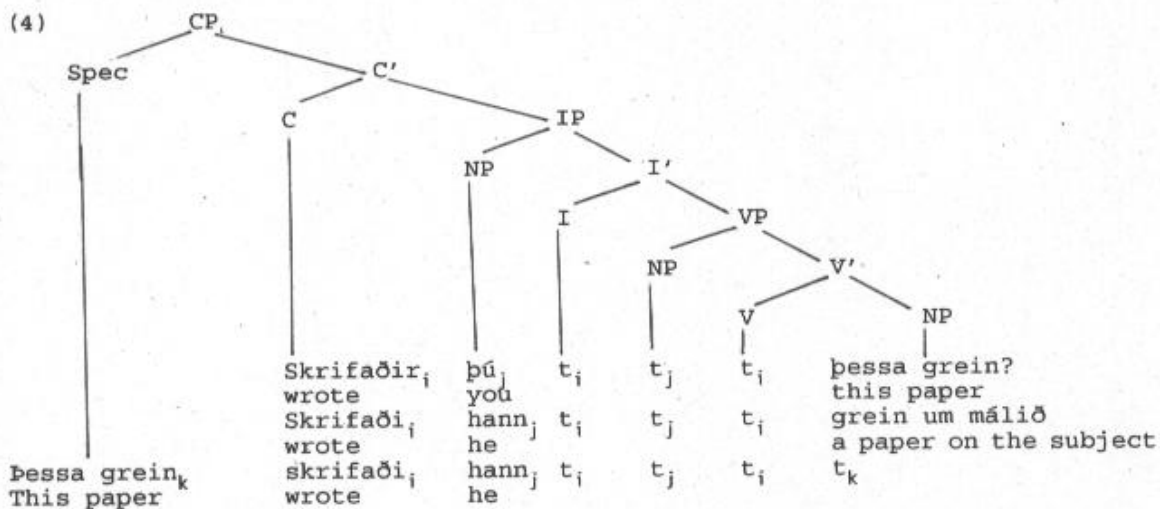
The Syntax of the Imperative
in Old Icelandic

1. Introduction

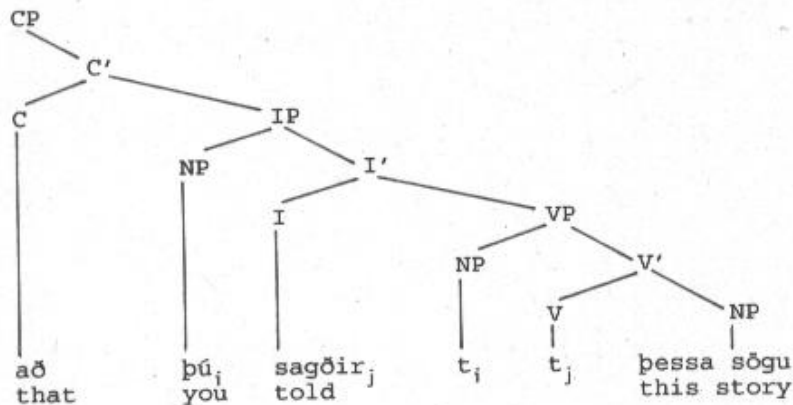
(1) a.	Farðu heim!
go-you home	*Þú far heim!
you go home
b.	Vertu rólegur!
be-you calm	*Þú ver rólegur!
you be calm
c.	Segðu henni ekki frá þessu!
tell-you her not from this
'Don't tell her about this!'	*Þú seg henni ekki frá þessu!
you tell her not from this
-
(2) a.	*Gerðu svo vel að haf þú/þú haf þig hægán!
do-you so well that have you/you have you quiet
'Please be quiet!'
b.	*Ég bið þig að ver þú/þú ver kyrr!
I ask you that be you/you be staying

2. The position of imperative verbs in Modern Icelandic

(3) a.	Skrifaðir þú þessa grein?
wrote you this paper
'Did you write this paper?'
b.	Skrifaði hann því grein um málið.
wrote he thus a paper on the subject
'Therefore, he wrote a paper on the subject.'

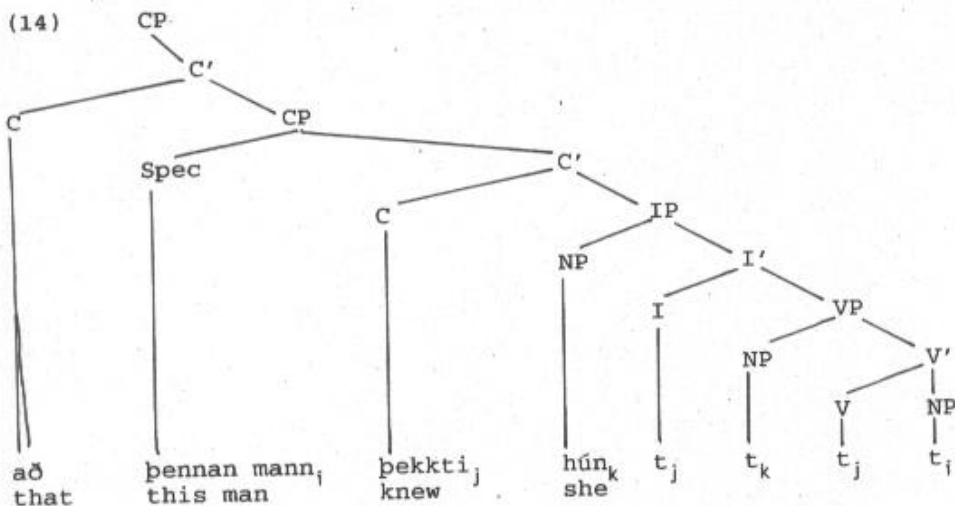
(5)

3. Imperative sentences in Old Icelandic

- (6) a. Ræddi Ólafur um að húskarl skyldi inn ganga "en eg mun reka að þér nautin en þú bitt [but you bind] eftir." (*Laxdæla saga*, p. 1570)
b. Hann kvað svo vera skyldu "mun eg vera heima," segir hann, "en þú far [but you go] til tíða ef þú vilt." (*Grettis saga Ásmundarsonar*, p. 1055)
c. "En fyrir því að þú eggjar svo ákaflega þá skal eg til ráða en þú fylg [but you follow] mér drengilega og gakk næst mér ef þú ert eigi með öllu bláður." (*Gísla saga Súrssonar*, p. 895)
d. "Eg mun hér vera að eigi komist maðurinn út ef hann er hér inni en þú gakk [but you go] til stofu." (*Gunnars þáttur Þiðrandabana*, p. 2140)
e. "Þenna grip vil eg hafa til míns bús en þú haf [but you have] annað fé í móti." (*Þorsteins saga Síðu-Hallssonar*, p. 2063)
f. Ekki þykir mér þetta svo illa sem eg lét og mun eg um klappa eftir. "En þú lát [but you act] sem þú vitir eigi." (*Íslendinga saga*, p. 247)
g. Nú mun eg þetta allt handsala þér en þú mæl [but you speak] eftir þræla mína ... (*Eyrbyggja saga*, p. 575)
h. "Hversu sem það er þá vil eg þetta verðkaupið en þú ráð [but you decide] hverja sæmd þú leggur henni." (*Svarfdæla saga*, p. 1813)
i. "Nei," kvað hann Gellir, "heldur vil eg segja upp settina en þú sit [but you sit] fyrir svörunum." (*Bandamanna saga*, p. 42)
j. "En þó mun eg að styðja," sagði Þorgeir, "en þú ver [but you be] fyrir málinu." (*Ljósvetninga saga*, p. 1656)
- (7) Ved imperativ sættes i oldnorsk pronomenet foran kun naar det særlig fremhæves, og kun ved en: en þú, Egill, háttu svá ferðum þínum (Falk & Torp 1900:289).
- (8) I ældre dansk sættes subjektet oftere først: thu kynd hannum [...] (Falk & Torp 1900:289).
- (9) Særskilt utsættes subjektet, då det skall framhåvas, och därför är tryckstarkt. Ex.: Tw gör aff thenna, huat tu gither! [...] Att därutöver ett obetonat du eller I utsættes vid imperativ, är karakteristiskt för folkvisestil. Ex.: Tw ålska frihet mer än gull! Tw tak tik wel til wara! [...] Wessén (1965:121).

- (10) a. Nú far þú [now go you] heim og kom á bæ þann er heitir á Fáskrúðarbakka í miðju héraðinu. (*Vopnfirðinga saga*, p. 2002)
- b. "Þá bið þú [then propose you] Guðríðar Högnadóttur til handa mér," segir Grímur, "ef þú vilt að eg sé hjá þér." (*Harðar saga og Hólmverja*, p. 1256)
- c. Og þá far þú [then go you] aftur um Bolungarvöll og kom á Viðivöllu til fundar við sonu Hallsteins og bið þá hingað koma ef þeir vilja hefna föður síns. (*Droplaugarsona saga*, p. 357)
- d. En síðan far [after that go] til sem þriflegast og ort drápu um konunginn. (*Óttars þáttur svarta*, p. 2205)
- e. "Síðan kom þú [after that come] mínu máli sem framast máttu en að lyktum þá neitaðu konungdóminum einum." (*Haralds saga Sigurðarsonar*, p. 640)
- f. Síðan ríð þú [after that ride you] í braut og ríð Laxárdalsheiði og svo til Holtavörðuheiðar því að þín mun eigi leitað til Hrutafjarðar ... (*Brennu-Njáls saga*, p. 134)
- g. "En þó gakk þú [however go you] að finna konung áður en þú farir." (*Brennu-Njáls saga*, p. 129)
- h. "Nú skaltu fara í friði fyrir mér hvert er þú vilt vetrarlangt en að sumri far þú [in the summer go you] út til Íslands því að þar mun þér auðið verða þín bein að bera." (*Grettis saga Ásmundarsonar*, p. 1017)
- (11) En eiendommelighed er, at imperativ (ligesom i oldsaksisk, og i oldhøitysk ved "tuon") ogsaa kan forekomme i en med at indledet bisætning: þat ráð ek þér, at þú bið Helga duga þér (Falk & Torp 1900:192).
- (12) Någon gång kan imperativ förekomma i bisats, i att-satser efter verb, som betyder 'bedja, bjuda, befalla'. Ex.: Tha sagdhe then ene: "Skip, jak byudhir thik widh Gudz ordh ... at thu kom hit oc föör oss ofwir watnit!" (ST). Jak bidhir thik, at thu, mildasta iomfru, bidh for mik oc hielp mik at faa j hymerike roo (ST). (Wessén 1965:144).
- (13) a. "Gerðu annaðhvort," sagði húskarl, "að þú far [that you go] á brott eða gakk inn og ver hér í nótt." (*Hænsna-Þóris saga*, p. 1428)
- b. "Það ráð mun eg þér kenna að þú far [that you go] eigi lengra en nú ertu kominn og átla eg þetta vera heilræði." (*Guðmundar saga dýra*, p. 149)
- c. "Það mun eg þér ráða að þú finn [that you find] Helga Ásbjarnarson og skorir á hann að hann rétti þitt mál." (*Droplaugarsona saga*, p. 356)
- d. "Nú vil eg bjóða þér lög," segir Gunnlaugur, "að þú gjalt [that you pay] mér fé mitt eða gakk á hölm við mig ella á þriggja náttu fresti." (*Gunnlaugs saga ormtungu*, p. 1176)
- e. "Þess bið eg þig frændi," segir Gyða, "að þú lát [that you let] hér eigi ræna og eigi gera hervirki en hafið héðan slíkt sem þér þykist þurfa í birgðum í heimuld." (*Þorgils saga skarða*, p. 604)
- f. Nú ger þú svo mannlega að þú rek [that you drive] þá brottu svo að við þörfnumst eigi allra góðra hluta ... (*Þorvalds þáttur víðförla*, p. 2326)
- g. "Eg vil eiga kaup við þig Auður," segir hann, "að þú seg [that you tell] mér til Gísla en eg mun gefa þér þrjú hundruð silfurs þau sem eg hefi tekið til höfuðs honum." (*Gísla saga Súrssonar*, p. 890)
- h. "Ger þú annaðhvort að þú sel [that you sell] þá fram ella munum vér brenna upp bæinn." (*Ljósvetninga saga*, p. 1689)
- i. Nú ger þú svo mannlega að þú sit [that you sit] heldur að eignum þínum hér. (*Ólafs saga helga*, p. 399)
- j. "Verðu kann það," segir Arnkell, "en það vil eg við þig mæla, Þórarinn frændi, að þú ver [that you stay] með mér þar til er lýkur málum þessum á nokkurn hátt." (*Eyrbyggja saga*, p. 557)

4. What has changed?

- (15) a. "Nú bú þú [now prepare you] til málið en eg mun við taka í sumar á þingi." (*Vatnsdæla saga*, p. 1899)
 b. "Nú haf þú [now have you] ráð mitt um þetta og ver hér eigi lengur en eg legg ráð til." (*Þorsteins saga hvíta*, p. 2059)
 c. "Nú lát [now let] hann orna sér og fær hann síðan til sels vors." (*Ljósvetninga saga*, p. 1686)
 d. "Nú tak þú [now take you] aftur gleði þína hæfilega." (*Ljósvetninga saga*, p. 1668)
 e. "Nú ver [now be] ef þú vilt og ábyrgst þig sjálfur hvað sem í kann að gerast." (*Sneglu-Halla þáttur*, p. 2218)

(16) Sentences of this sort normally have the same reading as corresponding sentences with a 'consequence-adverb' or a 'continuity-adverb' in [Spec, CP], most typically því 'thus', þá 'then', nú 'now' (these adverbs are often 'adverbial dummies' of a sort). Thus, it is tempting to assume that NI involves a null-operator in [Spec, CP]. If that is correct, the operator 'binds' or takes scope over the whole sentence, like overt adverbial operators in [Spec, CP] (Halldór Ármann Sigurðsson 1989:298).

- (17) a. Vertu rólegur!
 be-you calm
 b. Þú skalt vera rólegur!
 you shall be calm
 c. Þú átt að vera rólegur!
 you ought to be calm
- (18) a. Gerðu þetta ekki!
 do-you this not
 b. Þú mátt ekki gera þetta!
 you may not do this
 c. Ekki gera þetta!
 not do (inf.) this

- (19) a. "Eg mun gifta þér dóttur mína með þeim skilmála að þú skalt fara [that you shall go] áður út til Íslands og drep áður Þorgrím þrúða og fær mér höfuð hans." (*Víglundar saga*, p. 1968)
- b. "Það skal upphaf settar okkarrar Ásbjörn að þú skalt ganga [that you shall enter] undir landslög þau að sá maður er drepur þjónustumann konungs þá skal hann taka undir þá þjónustu ef konungur vill." (*Ólafs saga helga*, p. 398)
- (20) a. Ég segi að þú mátt ekki gera þetta!
I say that you may not do this
- b. Ég segi að þú skalt samt gera þetta!
I say that you shall anyhow do this
- (21) a. "En það er til bóta að þú munt slíkan á baugi eiga brátt enda tak þú nú öxi þína er hér hefir verið." (*Brennu-Njáls saga*, p. 169)
- b. "Enda far nú vel og heil, dóttir mín." (*Eiríks saga rauða*, p. 524)
- c. Fór Bergur þá lútari, bikkjan, er eg sló hann svo að hann féll við, enda kom þú nú til hölmstefnunnar ef þú hefir heldur manns hug en merar. (*Vatnsdæla saga*, p. 1884)
- (22)
- | Order | Nonconjoined
(1st and 2nd
pers. pron.) | After og
(all NPs) | After en
(all NPs) |
|-------|--|-----------------------|-----------------------|
| VS | 96 | 699 | 2 |
| SV | 109 | 84 | 426 |
- (23)
	Declarative clauses	Imperative clauses
Nonconjoined	Optional (V1/V2)	Fixed (V1)
After og	Optional (V1/V2)	Fixed (V1)
After en	Fixed (V2)	Optional (V1/V2)

5. Conclusion

- (24) a. Lát þá dauðu grafa sína hinu dauðu, en þú gakk [but you go] og boða Guðs ríki.
- b. En þú fylg [but you follow] þessum pistli eftir sinni skikkan og stunda Jesúm Krist og hans evangelia ...
- c. En þú vert [but you be] herkinn sem góður kappi Jesú Kristi.
- d. En þú tala [but you speak] svo sem það hæfir heilsusamlegum lærdómi.
- (25) a. Því sjá nú til að þú haga [that you behave] þér svo í þessum nýja testaments bókum að þú kunnir þær að lesa á þennan hátt.
- b. Sjá nú til að þú seg [that you tell] það öngum, heldur far þú og sýn þig prestahöfðingjanum og fórna fyrir þinni hreinsun sem Móses bauð til vitnisbyrðar yfir þá.
- c. Þá bið eg þig faðir að þú send [that you send] hann í míns föðurs hús því að eg hefi fimm bræður að hann gefi þeim vitneskju af svo að eigi komi þeir í þennan kvalastað.
- d. Sjá til að þú gjör [that you do] það ei.
- (26) a. Far (þú) út!
go (you) out
- b. Farðu út!
go-you out
- c. Farð *(þú) út!
go YOU out
- d. *Farðu þú út!
go-you you out